

Валерий ГАЛЕЧЬЯН

МИСТИЧЕСКАЯ РОССИЯ

МИСТИКАЛЫК РОССИЯ

Московский союз литераторов
Москва жазуучулар союзу

2024

УДК 82.194
ББК 94.3
Г15

Г15

Галечьян В.А. Мистическая Россия (перевод Бекболотовой А.Б.). — М.: Московский союз литераторов, 2024. — 98 с.

В книге представлена история России с древнейших времен и до настоящих дней. Но не в документах и исследованиях, а в форме визуальной поэзии. Эти поэзо-графические произведения, автор – Валерий Галечьян, именует кварамы.

Книга двуязычная: на русском и киргизском языках. Российские и киргизские читатели смогут почерпнуть из нее также дополнительные сведения об истории России.

Галечьян В.А. Мистикалык Россия (каторгон Бекболотова А.Б.). — М.: Москва жазуучулар союзу, 2024. —98 б.

Китепте Россиянын байыркы доорлорунан тартып бүгүнкү күнгө чейинки тарыхы чагылдырылган. Бирок документтерде жана изилдөөлөрдө эмес, визуалдык поэзия түрүндө. Автор Валерий Галечьян бул поэтика-графикалык чыгармаларды кварлар деп атайт. Китеп эки тилде, орус жана кыргыз тилдеринде. Андан орус жана кыргыз окурмандары Россиянын тарыхы боюнча кошумча маалыматтарды ала алышат.

ISBN 978-5-6051357-6-0

© Галечьян В.А., 2024 г.

© Бекболотова А.Б., перевод, 2024 г.

© Галечьян В.А., 2024 г.

© Бекболотова А.Б., которгон, 2024 г.

Введение

В книге в графической и поэтической форме представлена история России, начиная с упоминания первобытного человека, проживавшего в Денисовской пещере на территории нынешнего Алтайского крае чуть ли не двести тысяч лет назад. Следы этой утерянной ветви человечества сохранились только в России. Рассказывается о первых божествах и дославянской письменности. Большая часть книги посвящена зарождению и развитию российской государственности, ее величию, не обойдены вниманием и трагические страницы прошлого.

Выраженная в литературной форме историческая картина не вымышленная, она основывается не только на официальных документах, но и на событиях жизни, происходивших и с первыми поселенцами, и с самыми влиятельными лицами страны. Можно сомневаться в достоверности происходившего, но существуют ли неоспоримые исторические факты? Уделено внимание развитию городов и жизни людей разных сословий, их чаяниям и мироощущению, зачастую принимающему мистическую форму.

Произведения, представленные в книге, публиковались в журналах и альманахах, переведены на армянский, непальский и осетинский языки. Эти поэзо-графические произведения автор именует кварамы. Слово "kvar" на мертвом языке эсперанто означает "четыре" и множественного числа не имеет. Композиции автора не всегда в четыре стиха, но все квары четырехсторонние. Эта стихотворная форма с вертикальным расположением букв заимствована из японской поэзии. Большинство стихов в три строки, по 5-7-5 слогов. Сгруппированные тексты поясняют каждое отдельное событие или явление с различных сторон.

5 квар ранее были переведены на киргизский язык Айнуурой Бекболотовой для сборника «Две столицы (Эки – Борбор): Москва – Бишкек (М.: Московский союз литераторов, 2022). В той книге киргизские авторы писали о Бишкеке, московские – о столице России. Тогда же и состоялось наше знакомство с очаровательной Айнуурой, которая была не только переводчиком, но и одним из авторов билингвы.

Надеюсь, книга будет интересна как российскому, так и киргизскому читателю, которым небезразличны история и поэзия.

Валерий Галечьян

Кириш сөз

Бул китепте Россиянын тарыхы графикалык жана поэтикалык формада берилип, эскерүүлөр азыркы Алтай чөлкөмүнүн аймагындагы Денисов үңкүрүндө, эки жүз миң жыл мурун жашаган алгачкы адам жөнүндө сөз кылуу менен башталат. Адамзаттын бул жоголгон бутагынын издери Орусияда гана сакталып калган. Анда биринчи кудайлар жана славянга чейинки жазуулар жөнүндө айтылат. Китептин басымдуу бөлүгү орус мамлекеттүүлүгүнүн келип чыгышына, өнүгүшүнө, анын улуулугуна арналган жана өткөндүн кайгылуу барактары дагы көз жаздымда калган эмес.

Адабий формада чагылдырылган тарыхый көрүнүш ойдон чыгарылган эмес, ал расмий документтерге гана негизделбестен, турмуштук окуяларда биринчи отурукташкандар жана өлкөнүн эң көрүнүктүү каармандары менен болгону көрсөтүлөт. Болгон окуянын аныктыгын талаша аласыз, бирок талашсыз тарыхый фактылар барбы? Шаарлардын өнүгүшүнө жана ар кандай катмардагы адамдардын жашоосуна, умтулууларына жана мамилелерине, алардын көп учурда мистикалык формага ээ болгонуна көңүл бурулат.

Китептеги чыгармалар журналдарга жана альманахтарга басылып чыгып, армян, непал жана осетин тилдерине которулган. Автор бул поэтика-графикалык чыгармаларын кварлар деп атайт. “Kvar” деген сөз эсперанто өлүү тилинен (сүйлөнбөй, колдонулбай калган тил) “төрт” дегенди билдирет жана көптүк түрү жок. Автордун композициялары дайыма эле төрт сапта эмес, бирок баардык кварлары төрт кырдуу. Тик жайгашылган тамгалар менен жазылган, бул поэтикалык форма жапон поэзиясынан алынган. Көпчүлүк ырлар үч саптан түзүлүп 5-7-5 муундан турат. Топтолгон тексттер ар бир окуяны же кубулушту ар кандай бурчтан түшүндүрөт.

5 квар мурда Айнура Бекболотова тарабынан “Две столицы (Эки борбор): Москва-Бишкек деген китепте которулган (М.: Москва жазуучулар союзу, 2022). Ал китепте кыргыз авторлору Бишкекти, москвалык авторлор Орусиянын борбору жөнүндө жазышкан. Котормочу гана эмес, эки тилдүү авторлордун бири болгон сүйкүмдүү Айнура менен ошондо таанышканбыз.

Бул китеп, тарыхка жана поэзияга кайдыгер карабаган орус жана кыргыз окурмандарынын кызыгуусун жаратат деп ишенем.

Валерий Галечьян.

Переводчики сближают народы

Как и во многих областях культуры и науки колыбелью для развития переводческой деятельности стал Древний Рим. Римский философ и политик Цицерон является одним из первых переводчиков с греческого: им были переведены на латынь труды философов Платона и Демосфена, некоторые произведения Гомера, Софокла, Эврипида и других греческих драматургов. Другой великий римлянин – Гораций впервые использовал термин «переводчик».

Примерно в XIII-XIV веках во Франции появляются слова, имеющие латинские корни и передающие значение «перевод». Латинское слово *translatio* приводит к возникновению французских слов *traducteur* (переводчик) и *traduction* (перевод). Эти слова со временем плавно внедряются и в другие романские языки.

Новый всплеск переводческой деятельности дают изобретение книгопечатания и эпоха Реформации, после которой священные для христиан тексты начинают переводить с латыни на национальные языки.

В эпоху Возрождения перевод стал делом государственной важности и предметом религиозных диспутов, в то время малейшая небрежность в работе могла стоить переводчику жизни.

В период Ренессанса перевод становится уже не вспомогательным, а основным видом деятельности. Он не дает разорваться связям между разными языками и культурными традициями в это бурное время социальных, политических и религиозных конфликтов, помогает формировать логику отношений между настоящим и прошлым. А фигура переводчика выходит на передний план, и из послушного раба оригинального текста он превращается в активного участника языковой и литературной революции.

СССР в свое время играл ведущую роль в осуществлении переводческой деятельности. Книги иностранных авторов выпускались миллионными тиражами на языках народов Советского Союза. Многие переводчики были асами в своем деле, что и привело впоследствии к разработке и формированию теории перевода.

Киргизский язык принадлежит к киргизско-кыпчакской (северо-восточной) группе тюркских языков, в которой различают северную и южную группы диалектов.

Первоначально графическую основу киргизской письменности состав-

Котормочулар элдерди бириктирет

Маданияттын жана илимдин көптөгөн тармактарындай эле Байыркы Рим котормочулук ишмердүүлүгүн өнүктүрүүнүн бешиги болгон. Рим философу жана саясатчысы Цицерон грек тилинин алгачкы котормочуларынын бири; ал философтор Платон менен Димосфендин чыгармаларын, Гомердин, Софоклдун, Эврипиддин жана башка грек драматургдарынын кээ бир чыгармаларын латын тилине которгон. Гораций деген дагы бир улуу римдик «котормочу» деген терминди биринчи жолу колдонгон. Болжол менен XIII-XIV-кылымдарда Францияда латын сөздөрүнүн уңгусу бар жана “котормо” деген маанини билдирген сөздөр пайда болгон. Латынча *translatio* деген сөз, французча *traducteur* (котормочу) жана *translation* (котормо) деген сөздү түшүндүрөт. Убакыттын өтүшү менен бул сөздөр башка роман тилдерине киргизилген.

Котормочулук ишмердүүлүктүн жаңы өсүшүн, басмакананын ойлоп табылышы жана Реформация доору берди, андан кийин христиандар үчүн ыйык болгон тексттер латын тилинен улуттук тилдерге которула баштайт.

Кайра Жаралуу доорунда котормо мамлекеттик маанидеги маселе болуп, ал кездеги диний талаш-тартыштардын предмети болуп калгандыктан, котормочунун ишиндеги кичине эле шалаакылыгы, анын өмүрүнүн кыйылышына себеп болгон. Ренессанс доорунда котормо жардамчы эмес, негизги иш болуп калды. Ал социалдык, саясий жана диний кагылышуулардын бул коогалаңдуу мезгилинде түрдүү тилдердин жана маданий салттардын ортосундагы байланыштын бузулушуна жол бербейт жана азыркы учур менен өткөндүн ортосундагы мамилелердин логикасын калыптандырууга жардам берет. Ал эми котормочунун фигурасы биринчи планга чыгып, түпнуска тексттин тил алчаак кулунан лингвистикалык жана адабий революциясынын активдүү катышуучусуна айланат.

СССР өз убагында котормо ишмердүүлүгүндө алдыңкы ролду ойногон: чет элдик авторлордун китептери Советтер Союзунун элдеринин тилдеринде миллиондогон нускада басылып чыккан. Көптөгөн котормочулар өз ишинин мыктылары болгон, бул кийинчерээк котормо теориясынын өнүгүшүнө жана калыптанышына алып келген. Кыргыз тили түрк тилдеринин кыргыз-кыпчак (түндүк-чыгыш) тобуна кирет, алар түндүк жана түштүк диалектилик топтору болуп айырмаланат.

Алгач кыргыз жазуу системасынын графикалык негизин араб алфа-

лял арабский алфавит. В начале 1920-х годов Советское правительство, считая, что арабский алфавит препятствует распространению грамотности, приняло решение о постепенном переходе на латинский алфавит, в 1926 году был осуществлен ее перевод на латинский алфавит. В 1940 году в административном порядке был реализован перевод письменности всех тюркских народов, в том числе и киргизов, с латиницы на кириллицу.

Благодаря переводам в начале прошлого века киргизов стали узнавать: в первую очередь, через художественные и исторические произведения, а затем и киргизская литература обогатилась за счет переведенных с других языков всемирно известных классических произведений. 1930 – 1950-е годы можно отметить как пик в переводе художественной литературы на киргизский, так и с киргизского на русский и другие языки. Зачинателями художественного перевода стали киргизские поэты и писатели начала прошлого века: К. Тыныстанов, К. Баялинов, К. Маликов, Ж. Боконбаев, А.Токомбаев, К. Жантошев, С. Карачев, М. Элебаев, Т. Сыдыкбеков, У. Абдукаимов и др. 1960 – 80-е годы – это новый и более высокий уровень переводческой деятельности киргизских лингвистов, когда за дело взялись уже подготовленные профессионалы, поднявшие уровень художественного перевода в Киргизии.

В современном мире эта профессия имеет особое значение, поскольку невозможно представить себе политическую, научную, культурную жизнь общества без перевода и профессии переводчика. Без преувеличения можно сказать, что переводческая деятельность вторглась во все сферы жизнедеятельности человека, прежде всего, имеющие непосредственное отношение к промышленности, экономике, международным культурным связям. Процесс проникновения одной национальной литературы в мир другой приобретает необычайную масштабность, интенсивность и общественную значимость.

Вкратце остановлюсь на том, что такое графическая поэзия.

История фигурных стихов (визуальная поэзия) насчитывает более двух тысячелетий, жанр графической поэзии появился еще в Древней Греции. Изобретателем фигурной поэзии считается древнегреческий поэт Симий Родосский. Он писал стихотворения в форме яйца, секиры и крыльев.

Графическая поэзия – достаточно распространенное и, в то же время, весьма специфическое литературное явление. Впрочем, несмотря на свою специфику, оно встречается в рамках самых разных литературных течений.

вити түзгөн. 1920-жылдардын башында араб алфавити сабаттуулуктун жайылышына кедергисин тийгизет деп Совет өкмөтү эсептеп, акырындык менен латын алфавитине өткөрүүнү чечет жана 1926-жылы ал ишке ашкан. 1940-жылы бардык түрк элдеринин, анын ичинде кыргыздардын жазма тили латын тилинен кириллицага которуу административдик жол менен ишке ашырылган.

Өткөн кылымдын башындагы котормолордун аркасы менен кыргыздар тааныла баштаган: биринчи кезекте көркөм жана тарыхый чыгармалар аркылуу, андан кийин кыргыз адабияты башка тилдерден которулган дүйнөгө белгилүү классикалык чыгармалар менен байыган. Көркөм адабиятты кыргыз тилине, ал эми кыргыз тилинен орус жана башка тилдерге которуунун туу чокусу катары 1930-50-жылдарды белгилөөгө болот. Көркөм котормонун негиздөөчүлөрү өткөн кылымдын башындагы акын-жазуучулары: К. Тыныстанов, К. Баялинов, К. Маликов, Ж. Бөкөнбаев, А. Токомбаев, К. Жантөшев, С. Карачев, М. Элебаев, Т. Сыдыкбеков, У. Абдыкаимов ж.б. 1960-80-жылдары кыргыз тилчилери жаңы жана жогорку деңгээлдеги котормочулук ишмердүүлүккө жеткен, даярдалган адистер ишке киришип, Кыргызстандагы көркөм котормонун деңгээлин көтөргөн.

Азыркы заманда бул кесип өзгөчө мааниге ээ, себеби коомдун саясий, илимий, маданий жашоосун котормосуз жана котормочу кесибисиз элестетүү мүмкүн эмес. Котормочулук ишмердүүлүк адамдын жашоосундагы бардык чөйрөлөрүнө, биринчи кезекте түздөн-түз өндүрүшкө, экономикага, эл аралык маданий байланыштарга сүңгүп кирди деп айта алабыз. Бир улуттук адабиятынын экинчи улуттук адабиятынын дүйнөсүнө кирүү процесси өзгөчө масштабга, интенсивдүүлүккө жана коомдук мааниге ээ болот.

Графикалык поэзия деген эмне экенине мен кыскача токтоло кетейин. Фигуралык поэзиянын (визуалдык поэзиянын) тарыхы эки миң жылдан ашуун убакытты камтыйт, графикалык поэзия жанры Байыркы Грецияда пайда болгон. Байыркы грек акыны Симмий Родосский фигуралык поэзиянын ойлоп табуучусу болуп эсептелет. Ал жумуртка, балта, канат формасында ыр жазган. Графикалык поэзия кыйла кеңири таралган жана ошол эле учурда өтө спецификалык адабий көрүнүш. Бирок, өзгөчөлүгүнө карабастан, ал ар түрдүү адабий агымдардын ичинде кездешет. Графикалык поэзия (графикалык ырлар, фигуралуу поэмалар, каллиграммалар деп да аталат) – поэзия менен графиканы айкалыштырган форма, башкача айтканда, белгилүү бир геометриялык формада жасалган же бел-

Графическая поэзия (она же – графические стихи, фигурные стихи, каллиграммы) – это форма, сочетающая в себе поэзию и графику, то есть, представляющая собой ни что иное, как стихотворение, выполненное в геометрической форме или воссоздающее силуэт определенного предмета. Всплески интереса к графической поэзии наблюдались в эпоху барокко, русского классицизма и модернизма – то есть в те эпохи, когда изысканная работа со словом ценилась не меньше, чем глубокое содержание стихотворения. Особую популярность такие стихи приобрели на русской почве и не теряли своей актуальности на протяжении всей истории русской литературы. Помимо ее прародителя Симвия, графической поэзией увлекались и другие древнегреческие поэты, в том числе Досид и Феокрид, известные русскому читателю в основном благодаря Пушкину. Форма стихотворения, как правило, соответствует его содержанию: стихотворение в форме секиры, вероятно, будет описывать секиру и т.д. Другим направлением является украшение текста как такового, включая каллиграфическое письмо.

В ходе развития графической поэзии появлялись все новые изобразительные формы, включая фото- и видеоизображения, и в настоящее время правильнее именовать этот вид творчества «визуальной поэзией».

Графические стихи В. А. Галечьяна охватывают исторические события, начиная с появления первобытного человека; малоизвестные факты из жизни правителей Древней Руси, СССР, современных руководителей. В 4-6 строках спрятан глубокий смысл, чтобы прочитав и понять, о чём идёт речь в тексте, нужно серьезно потрудиться.

Хочу поблагодарить Валерия Абгаровича за бесценные уроки, которые он мне дал для изучения специфического, сложного и, в то же время, увлекательного (как разгадывание шарады) жанра графической поэзии.

Этот вид поэзии мне понравился своей загадочностью, сложными приемами. Графические стихи начала писать и на киргизском языке.

Верю, что киргизские читатели заинтересуются древним и, в то же время, молодым для киргизской литературы жанром графической поэзии.

(Информация для статьи взята из различных интернет-источников)

Айнура Бекболотова

гилүү бир нерсенин сөлөкөтүн көрсөткөн.

Графикалык поэзияга болгон кызыгуунун күчөшү барокко, орус классицизми жана модернизм доорунда байкалган, башкача айтканда, сөздүн чеберчилиги ырдын терең мазмунунан кем эмес бааланган. Мындай ырлар орус жеринде өзгөчө популярдуулукка ээ болуп, орус адабиятынын тарыхында өзүнүн актуалдуулугун жоготкон эмес. Аны ачкан Симмий Родосскийден тышкары, башка байыркы грек акындары да графикалык поэзияга кызыгышкан, алардын катарында Досид жана Феокрит болгон, орус окурманына негизинен Пушкин аркалуу белгилүү болгон. Ырдын формасы көбүнчө анын мазмунуна дал келет: балта түрүндөгү ыр балтаны сүрөттөшү ыктымал ж.б. Дагы бир багыт – бул текстти кооздоо, анын ичинде каллиграфиялык жазуу. Графикалык поэзиянын өнүгүшүнүн жүрүшүндө уламдан-улам жаңы визуалдык формалар, анын ичинде фото жана видеосүрөттөр пайда болгон, азыркы учурда чыгармачылыктын бул түрүн “визуалдык поэзия” деп атоо туура болот.

В.А.Галечьяндын графикалык ырлары алгачкы адамдын пайда болушунан баштап, тарыхый окуяларды, Байыркы Россиянын, СССРдын башкаруучуларынын жана азыркы жетекчилеринин турмушунун анча белгилүү болбогон фактыларын камтыйт. 4-6 сапта терең маани берилген, тексти окуп, түшүнүү үчүн көп аракет кылып изденүү керек. Графикалык поэзиянын өзгөчө, татаал жана ошол эле учурда кызыктуу (шарада чечүү сыяктуу) жанрын үйрөткөн жана баа жеткис сабактарын берген Валерий Абгаровичке терең ыраазычылыгымды билдирем. Мага поэзиянын бул түрү сырдуу, татаал техникалары менен жакты. Графикалык ырларды кыргыз тилинде жазууга жана жайылтууга бел байладым. Кыргыз адабияты үчүн байыркы, ошол эле учурда жаш графикалык поэзия жанры кыргыз окурмандарынын кызыгуусун арттырат деп ишенем.

(Макала үчүн маалыматтар ар кайсы интернет-булактарынан алынды)

Айнура Бекболотова

ДЕНИСОВЦЫ

ДЕНИСОВДОР

ПАЛЕОЛИТИ

КОСТЯНЫЕ
ДИСК
БЛИЗ
РАЗГАДКА
ДАЛЕКА

ХАЛЦЕДОН

НЕ ЗАСМОЛИВ
НА СЦИГАРКЕ
АМУЛТЕ
ЗАГАД
НЕ РАЗБЕРЕШЬ

ЗАГАДКИ

РЕЗЫ И
ПРЕДКОВ

ОСЬ
ПИСЬМЕННО

ПРИВЕТ

ХОЧЕШЬ
УЗРЕТЬ
ЗВЕЗДУ
НОЕ

ЦЕЛЫМ
ПРЯМ

ТОРЬ
БЫЛО

СБОРЬ

П СӨӨКТӨН
А жалпак буюм
Л
Е жакын

Л жообу алыс

И
Т

ХАЛЦЕДОН
 күйгүзбөй
 Цигараны

 тумарындагы
 табышмакты
 түшүнбөйсүң

ТАРЫХТЫН ТАБЫШМАКТАРЫ

түрү жана
 л ү
 ө
 с п
 т ү бабалардын т

А
З
У
 келе
 П
 Ы
 Л а салам

Ж
 Ы
 Л
 Д
 Ы
 З
 Д
 У
 а
 с
 м
 а
 н
 д
 ы

б
 т
 ү
 з
 т
 ү
 з
 б
 с
 е
 р
 з
 а
 т
 о
 р
 и
 я
 с
 и
 б
 и
 р
 г
 е
 ж
 ө
 н
 ө

МЕЗОЛИТ

БОТИНЯ НЕБА

завиток глаза
богини блестит

СИКАЧИ-АЛЯН

ю
с
у
да

у о

у е

МЕЗОЛИТ

а
ы
р
а
т
к
ө
н
ө
р
г
ө
н

а
т
м
а
р
л
у

ж
ы
л
а
р
г
а
д
е
р
и

б
е
д
г
и
с
и
з
д
о
р
д
у
н

АСМАН ХАНЫШАСЫ

ханышанын көзүнүн
тегерегі жылтырайт
тулкусунда

б
а
г
ы
т
ы
н
ы
п
с
у
р
а
б
а
й
с
ы
ң

СИКАЧИ-АЛЯН ЧАТЫЛТАНЧЫ

п
е
р
у
н
д
у
н

ө
т
к
р
и
п
н
т
е
р
е
т

бул жерге
кемелери

поморлордун
жүк менен
кени

келишип
күбүлдүчаны

кылымдардын

СОУСТОМЫСЛА ПРАРОДИТЕЛЬ

умилы

ч

рево

д

чудное дало

насытиты

народ

ПРИХОД

гнеб

до

р

ог

карту

аск

р

инул

к люду родному

а
сл вен
о а

по м
то ок
н

в речи

в бою

неудержим

КНЯЖЕНИЕ

св

ой ли

чуж

в ладоге

сел

обру

с племенами

вкруг

ГОСТОМЫСЛДЫН ТҮШҮ

БАБА

умиланын

данктуу

оюнд г

словендин

б а ы

к м

ал с

ту р у ктуу

керемет

сөзүндө

туулуп элин

согушта

топуктандырды

токтоосуз

КЕЛҮҮ

ТАДЫШАЛЫК

т ку айы

зүн же

ж о л д ун

б ө лөкт үн

картасын

ладогага

жөн д өп

т ру к о у ташты

ө ү

р с тегеректеги

өзүнүн элине

уруулар менен

РОЖДЕНИЕ

ПОСЛАННИЦА

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

ТУУЛУ

КНЯЗЬ

ЭЛЧИ

ОЛЬГА

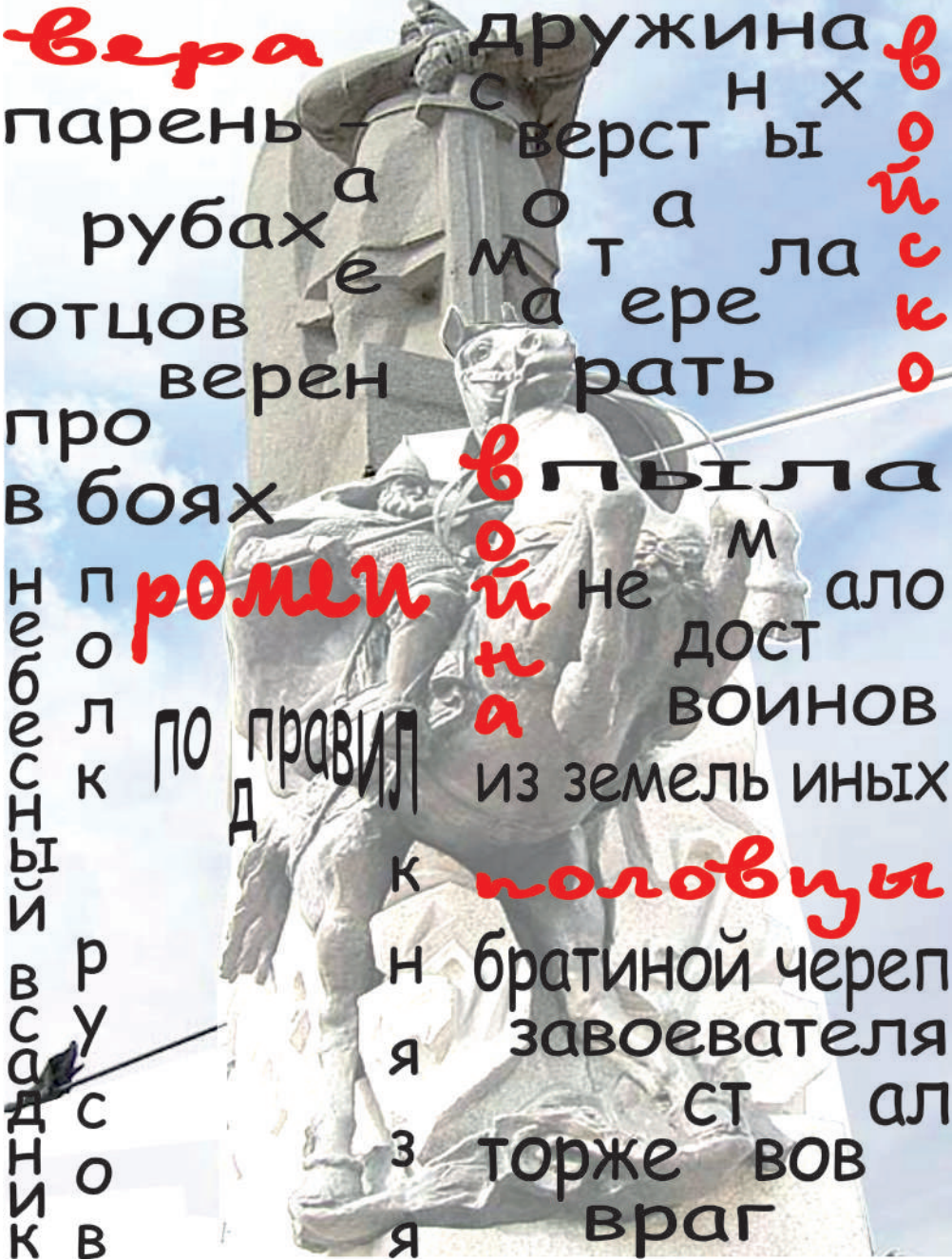
КОЗУ АЧЫК АЯЛ

ДРЕВЛЯНДАР

СЪЯТО СЛАВЪ

вера дружина в
парень с н х
рубах а о а й
отцов е м т ла с
верен рать ко
про
в боях в пыла
н по ромей ой не ало
бел пол ой дост
к по правил а воинов
испыт к Д к половицы
в р н братиной череп
ру я завоевателя
со з торже ст ал
в я враг

СЪЯТО СЛАЪ

ишеним

жигит

ак н л

кө ү

йног нө

аталарынын

и н чтүү

тек р лген

согушта

а п
с пол
м ол
а к
н у
н оң
ч р
а ру
б ст
а на
д р
се д
с ы
и н

ромейлер

п
оң о
д ду

к
н
я
з
ь
д
ы

дружинадагы

ке лер

жө о р ду

көп баскан

чийралган

кошуун

соту жалындап

жетпеди

и
у
ш
башка ж оок лер е
ерл д ин

половецтер

баш сөөгүн

баскынчы

л

а ды

м йрамда

душман

а
с
к
е
р

ДЕТСТВО

ШЛЕМ

многорукое
чудище

в битвах
личина

ап лз о
н о ал
е тд

забрала
и

народ

силу у врага

АЛЕКСАНДР НЕВСКИЙ

ЛАТИНЯНЕ ТАТАРЫ

в крестовый
поход

многочудный
внук

с
обратился

а
кон чка

не ото

не с да

французским
двором

ладил мир
стране

БАЛАЧАК

көп колдуу

желмогуз сойлоп

к л

б е р б е д и

элин

АЛЕКСАНДР

ЛАТИНЯНДАР

кресттүүлөрдүн

жортуулуна

к м са

а ын

л ган

эмес

француз

сарайында

ТЫНЧТЫКТЫ

ТУУЛТА

СОГУШТА

КЕП

тартып ды

ал ган

ДУШМАНДЫН

КҮЧҮН

ТУУЛТА

СОГУШТА

КЕП

тартып ды

ал ган

ДУШМАНДЫН

КҮЧҮН

НИЗСКИЙ

ТАТАРЛАР

абдан акылдуу

небереси

к н акты

о йло н

уп

өлкөсүндө орнотту

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ТЫНЧТЫКТЫ

ДАНИИЛ МОСКОВСКИЙ

МОСКВА

ЗОРКОСТЬ

ДЕРЕВЯННЫЙ ГРАД
ПРЕОБРАЖАЛ
ВЕЛИКИМ
МЕСТЕЧКОВЫЙ
СТАЛ

СБОР ЗЕМЕЛЬ
И
АЧ АЛ
СПЛ ИВ
МИЛОСТЬЮ
НАРОД

ИВАН III

НА ОБЩЕСТВЕННОМ
КЛАДБИЩЕ
ТИХО ЛЕГ
СМОГ
НАПРАВЛЯТЬ ЦАРЕЙ

ПЕДАГОГИКА

ИЗ-ПОД МОГИЛЬНОЙ
ПЛИТЫ
КНЯЗЯ ШУЙСКОГО
КОНОМ ПРИДАВИЛ

ДАНИИЛ МОСКОВСКИЙ

МОСКВА

КӨРӨГӨЧТҮК

жыгач шаар
өзгөртүлгөн
улуу
жайга
айланды

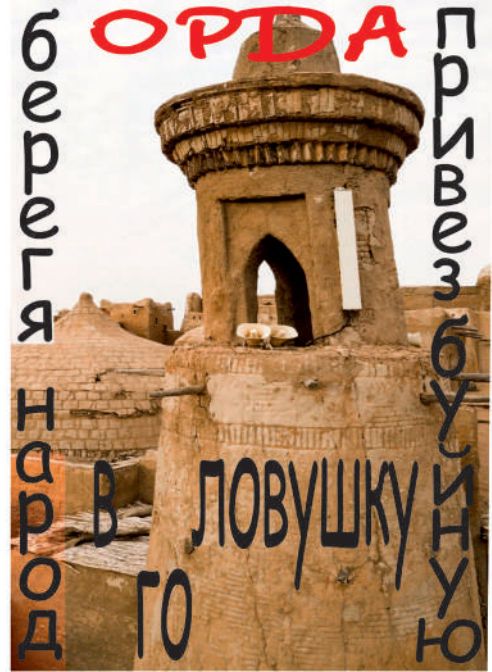
жер чогултуп
баштады
бириктирип
Ынтымакка
элди

ИВАН III

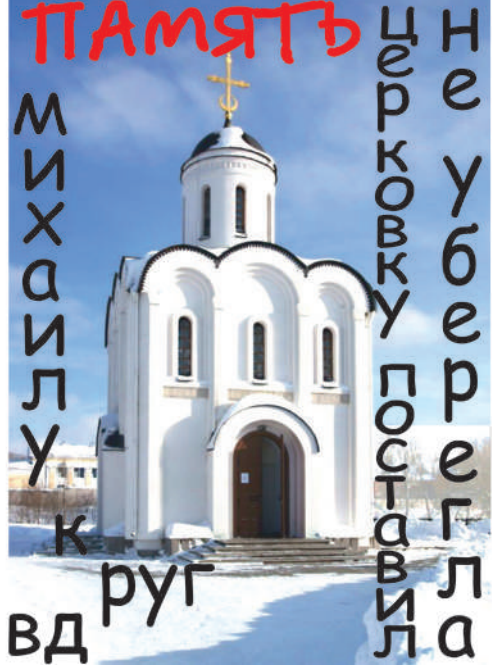
ПЕДАГОГИКА

КООМДУК
көрүстөндө
тынч жатты
жетектей алды
падышаларды

мүрзө
Т Ш Ы
а ЫН Н
ст а
князь шуйскийди
ат менен
бастырды

МИХАИЛ ТВЕРСКОЙ

К О З Д О Г О Н Д А Н М Л Е Е Т И Н
О Й
 а т а р т у у л а ш п а д ы
 д а р ы я н ы н б а ш ы н д а

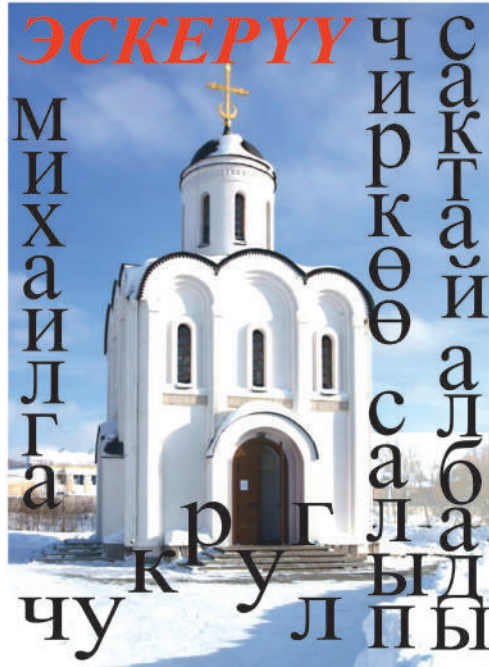

К О Р Г О П Э Л И Н
О Р Д О
 т у з к к а
 б а ш ы н
 а л ы п к е л д и

МИХАИЛ ТВЕРСКОЙ

Ж а ш ы р ы п
СОТ
 а л ы м д а г а к а н
 к н я з ь ү ч ү н ө з б е к к е
 т а р т у у л а ш п а д ы

М И Х а и л г а ч у
Э С К Е Р У У
 к р у л
 ч и р к ө ө с а л б а
 с а к т а й а л б а

Сквозь татар **В** богородицы
 раз брод и ен
 мостил с отр
 нас тил устройл судьбе
 е р з ε
 л л **ДМИТРИЙ**
ДОНСКОЙ

державы славу **Н**евский
В глаза татар навестил
 пыль в битвы
 ветер жаркий канун
 гнал л
 си враг
 подал к атаке в кустах
Унесен с поля прибрежных
 е **Р**аз р
 угоду н ику и опуст ш **о**ения
 убежденным завершали путь

Татарлар аркалуу Кудайдын энесинин
Ырксыздыкка өтмөк туулган кү ү дө

төшө ө г н н н
сы оо у

Жетилген Жетилген уюштурду тагдырына

ДМИТРИЙ ДОНСКОЙ

мамлекеттин данкы

Татарлардын
көзүнө чанды
Ысык шамал

с кт
к о нг у роо

берди чабуулга

Невский
барды

согуш

акын аганда

ж о гол д у

душман

жээктеги

бадалдарда

Т ал аад ан
ы н г

жаккан угоднике

колдоо көргөн

Т оно ш у п
алкала ы

сапарын аякташты

МОСКОВСКИЕ ВЕДЬМЫ

софья ворожей

взашей

гон

яла

взя

силу

топила

макошь

старуха макошь

не сдавалась

о

к

а

н

д

о сдала

победное стояние

заговор софьи

татар

р

ати

некст

понос удружил

МОСКВАНЫН ЖЕЗКЕМПИРЛЕРИ
 СОФЬЯ ТӨЛГӨЧҮ
 ЖЕЛКЕСИНЕН

куб ал ап
 ды
 күчүн
 чөктүрдү

МАКОШЬ
 КЕМПИР МАКОШЬ
 БАГЫНБАДЫ

ЖЕНИШКЕ ТИК ТУРУУ
 СОФЬЯНЫН ДАРЫМДООСУ
 ТАТАРДЫН
 АСК Р Н Н
 Е И И
 М ЗГ ЛС З
 ИЧИН ӨТКӨРҮП
 ЗЫЯН КЕЛТИРДИ

постриженная проклятье

над чашей с кровью рюриковичей

наговор зачатия бесплодная

не дал о ля

ж пр есе к ла

постриг род весь

СОЛОМОНА

САГУРОВА

шалости монахини

в рубашке куклу

в гроб

с к ы ла

хорони

биографию

преподобная

поляк страцала

из м ог ы

отб ил а

создаль у врага

кыркылган каргыш
кан куюлган табактагы рюриковдорду
бойго бүтүү дубасы тукумсуз

кү^{чс}тт^зү
чачынын
кыркылуусун

а гаг
к р ан
у утк

бүт тукумду

СОЛОМОННА

САГУРОВА

кечилдин тамашасы
көйнөкчөн
куурчакты
көргө
жашыр^а_{гн}
көм^ө
өмүр баянын

ЫЙЫК
поляктарды
коркутуп
к^өрд^{өн}
айта^{рды}
суздальды
душмандан

ДОЛТОЖДАНЫЙ

юродивый ум
широкий чаду

у
слил
не о и
царь

ПОЯЗЛЕНИЕ

со страшным
мом
гро
зный

иван
од
р ился
ст аш
народ

РАТНИ

ПОЛЕТ

холоп крылатый
с звонницы

л
та
ст
лет
с
г
р
п
правитель в бездну

ВАСИЛИЙ

клеймен
бла
жен
м
ж
ве
подозрения
жмарил всех
себя

ЗАРЫКТЫРГАН

көзү ачык баласы
акылдуу болорун
айтып

б е р г н
е е

күчү ж тп ди
падышанын

ДУЙНОГӨ КЕЛУУ

коркунучтуу
күн

ү күрө ү
к р д
аа уу

иван туулду
коркту эли

канаттуу дыйкан
кондууроо мунарадан
а п т ү ч у
т у ш п у
у ч у п
ү т ш ү т
падыша тунгуюкка

ЗАСИЛИЙ
МӨӨРДӨДҮ
е и
а п н д
за та н ы
шектенүүдөн
куурган баарын
өзүн дагы

КОЛЬЦО ПЕТРА
перстня камень
от
отравленного вина

ч н
зв ер ел

петр

ПРО ПЕТРА

ФИНАЛ
петра попутал
бес
не
прощения
не допросился

СЛОВО И ДЕЛО
петр сына
пытал
ис

НЕВИНОВНЫЙ
народ немало

ПЕТРДЫН ШАКЕГИ
ШАКЕКТИН ТАШЫ
УУЛАНГАН

ВИНОДОН
КАРРАГАН
ЧУУЛН

ПЕТР

АКЫРЫ
ПЕТРДУ
АДАШТЫРДЫ
ШЫТАН
СМДАН
КЕЧИРИМ
АЛАЛГАН ЖОК

СӨЗ ЖАНА ИШ
ПЕТР УУЛУН

Ы
КЫНАДЫ
Л

БЕЙКҮНӨӨ
КӨП АДАМДАР

ПЕТР ЖӨНҮНДӨ

АННА ИОАННОВНА ВОЗВЫШЕНИЕ КОНДИЦИЯ

нежд о придворных
анн а шутов
волей важных нем
вз ало
летела пострад
на от подписанки
спесь

ПРОКЛЯТАЯ

выкатывала
всю порчу
яй
цом
ли
вышла кровавым

АННА ИОАННОВНА БИЙИКТӨӨ КОНДИЦИЯ

КҮТҮҮСҮЗДӨН сарай

анна маскарапоздорунун

маанилүүлөрдүн

эрки менен

л с
кый а ы
н лд

к ө т өрү лдү
зг өрү п

кол коюлгандан

чиренди

КАРГЫШ ТИЙГЕН

ТОГОЛОТУП

чыгарган

бүт бузукуну

жумуртка м нен

б^е ти

кан болуп чыкты

ЕКАТЕРИНА ВЕЛИКАЯ
престоловладелица монах а вель

в стране предсказателей

б з ых гоняла

е умн ая не удрала

св рх ая от даты смерти

царица

львицей глядела **черная грязь**

калиостро целебная грязь

в мага покоев в ногу

потемк а х в ъелась

ин з

ВНОВЬ

на

шла

у

На митрополита
в день смерти раздвоилась
заклята расстриженным

ТАЗЕЛІ

Бравым Некрасивого
м н на престол
а ером не пускала
кавл л ни за что мама
мальтийским На стенах
с детства спальни
гарцевал проступала
Приватно тосты и кров^ь
пугачева одобрял надежным
подливал бунтарь не стал
Не по^{по} стился И после смерти
р в залах дворца
пред смертью на флейте
ни с кем тихо играет

ТАҒЕЛІ

Зыңкыйган Өңү сертти
ман асы энеси эч бир
кавалери такка
мальтанын жолотподу
бала чактан
ат үстүндө Уктоочу бөлмөнүн
жүргөн дубалынан
Чакан чөйрөдө тостто чыккан
пугачевду кубаттаган жана баш
куйган козголоңчу калкалоочу жай
Орозо армабады ишеничтүү болбоду
к оштошпуду Өлгөндөн кийин да
өлүм алдында сарайдын залдарында
эч ким менен акырын ойнойт

победитель

в лаврах
зажился
пур
в прожектах
забахоренных

федор кузьмич

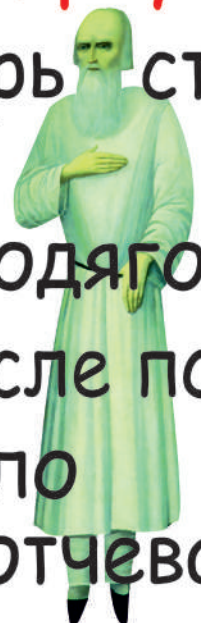
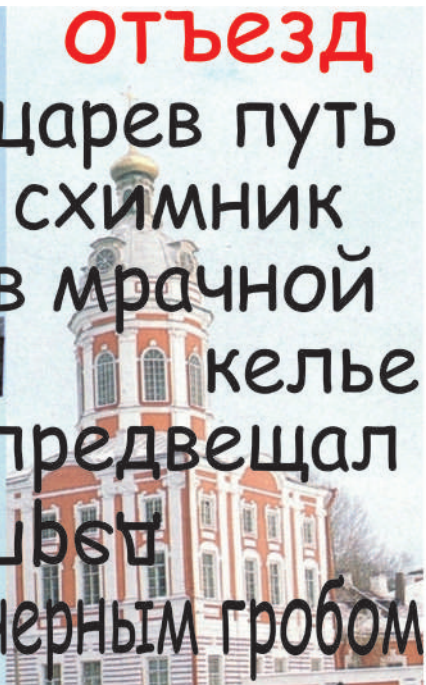
царь стал
р
б одягой
после порки
тело
потчевал

отъезд

царев путь
схимник
в мрачной
келье
предвещал
цвет
черным гробом

скол

в питер
на погост
законный
в зващ
о ался
пр счит
чуть

ЖЕНҮҮЧҮ

лаврда
байы
дашт
долбоорлордо
жарабаган

ФЕДОР КУЗЬМИЧ

падыша селсаяк

лондо
бог
дяа менен

сабалгандан кийин
денесин дарылашты

КЕТҮҮ

падышанын жолу
кечилдик
караңгы
үжүрдө
билдирген
алдын ала
кара табытты

СЫНЫК

питерге
мүрзөгө
мыйзамдуу
кйткан а
жңыл ы
бир аз

ПОБОЛЬЩИЙ РАВКОЛЬНИК

ВОСХОЖДЕНИЕ СОЗЕТЫ

развратный мужик на страны

к царевой семье путешествие

и рас

про ник банное

о не туманило

в глубь интриг взгляд

ЛЕЧЕНИЕ СОЖЖЕНИЕ

наговором в гробу

течь крови поднявшись

прек труп сидя

ст ращал со ев

царя не за гр ался

о

ПОБОЛЬШИМ БУЗУКУ

КӨТӨРҮЛҮҮ КЕҢЕШТЕР

бузуку киши өлкө ж лу да

падышанын ^{О Н} м н чо ун

үй-бүлөсүнө бузукулугу

^{С Н} кирген тунартпады

^{К Р} Теренине интриганын көз карашын

дарылоо өртөө

дуба менен табыттан

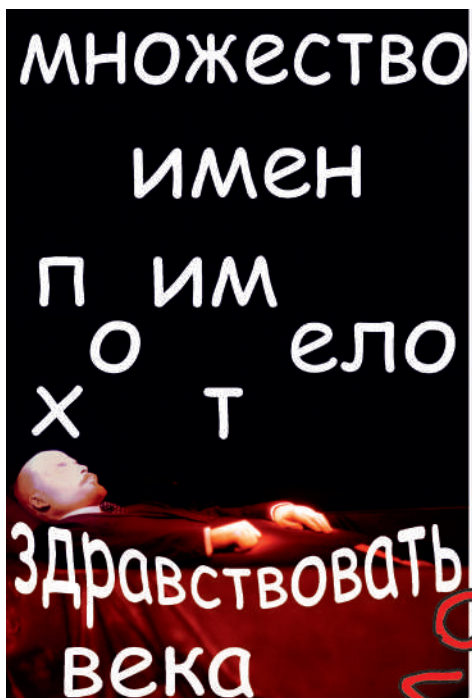
кандын агуусун өйдө болуп

^Т ^{ТО} ^{УП} өлүк отуруп

^О ^К ^Т ^Ы кан Ж лын ган

падышаны а даба

Д Л
О Г О
БЕЗМ З Л
ЗА ПЛОЩАДЬЮ
СЛЕ
ДИТ
Б
КРИЗИС ПЕРЕМЕН

УКАЗАНИЯ
Т Ш
И КОМ
ПРЯМ
В СЕРДЦА
СПОДВИЖНИКОВ
ШЛЕТ

акырет
алсыз
аянтты
өмлдөп
кзөө
үтт
каатчылыктын
өзгөрүүсүн

ЭЛ БАШЧЫНЫН ДЕНЕСИ

көрсөтмөлөрдү
айкапай
багытуу
жүрөктөрүнө
өнөктөштөрүнүн
жөнөтөт

предвидение лева федотов
впадал просил мальчика
под утро смерть чуток

В хох а по от ал
М ить
уч

к обеду массы
народы ждала

СТАЛИН

ПЛАН
на месте капищ
высоток пирамиды
справить

врачи
и
как соратников
за рок
направленно

не ав не до дал
д ил
отсле двух

не всех вечно живым не стал

көрөгөчтүк лева федотов
 батып таңга баладан суранды
 ал өлүмдү биразга
 ма га о ла та
 та ша о к тууну
 чак түштө у
 элди күтөт көпчүлүктү

СТАЛИН

ПЛАН
 көпчүлүк жерде
 бийик пирамидада

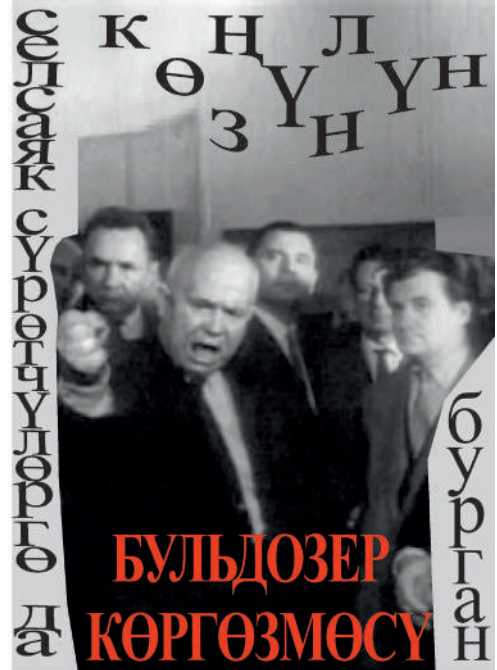
дарыгерлер
 өнөктөштөрүндөй
 атайылап кысым
 рс тк н жок
 кө ө ө
 з м лдөгөн
 баарын эмес

оң доп
 тагдырды
 убада ип
 бер бей
 экөөнү
 түбөлүк тирүү
 калган жок

ХРУЩЕВ

ХРУЩЕВ

117 награда дар ламы

ордена на грудь
не вмещались

жил

жив

а сколь к пока был

у сколь знул о котик а

вех

м

речь

л а жизнь

диктор дикцию предлил пустую

разгадывал

ИТОГ

неведом ближним

застой налет

ход интриг

нес й

похороны

неровен гроба

хват

за ом

прав

и

назад у трем

м путь

вошел в обиход

БРЕЖНЕВ

117 сыйлык

ордендер төшүнө
батпай

нчас
ка лд ы

көмүскөдө

СӨЗ СҮЙЛӨӨ

баяндамачы дикциясын
оңдогончо

жакынына белгисиз
иштин тымызын жүрүшү

КӨМҮҮ

табытты бирдей

э м с
пт п

тартып алгандын
укугу күч

артка умтулган

ЛАМАНЫН КАСИЕТИ

жашап тирүү

бар кезде

мышык а
м

л а өмүрдү

узартты бекерге

ЖЫЙЫНТЫК

чогулган топосту

ө көтөргөн

р з
ү м жолу

колдонула баштады

А в год 1 черная 2 луна
 Н черно- свет ила
 Д белой л
 Р птицы смерть
 О либерман врагам народа
 П го ш а под канонаду 3
 О ро ен диссидентов
 Ъ был венгерских
 4 ЧЕСТНЫМ СЛОВОМ БИЛ
 5
 Взглядами порядком
 больн ых ма ы
 С ичной пре сс овал
 к и по ком
 бойк о в ряд
 к психам
 отправлял неуспешных
 встал

АНДРОПОВ

1
кара-ак
ЧЫМЧ КТ
ЫН
Ж Л да

либерман гоша
ан п
алд ы
к

4
көз караштары
менен
луул рд
оору а ын
к нан
кер бет рин
е те ен
т з - зд
психоздорго
жиберген

2
караңгы ай
к чачып
жар ы
к ратты
өлүмдү
эл душмандарына

3
замбиректердин
коштоосунда
венгерлик диссиденттерди
ЧЫНДЫК СӨЗ менен урду

5
тартип менен
ард гын
ба ы
с п
тартиптүү
катарда
ийгиликсиз
болду

а н у л г о н
Колдо
жо г ор то до н
ү н с ү з с ү й л ө ш т ү

СЛИТЕРИ ЕЛЬЦИНДИН

П у д о г о г о П
а с ы и к ы р ч ы л а р
а д ы
а д ы
ж р г з ү
б ү т р ү ш п
ө д ү
К у у р р и г д и к т а к т а у у
К а й а р ы ш ы п
с а к т а р ы ш ы т
б ы д р а д л а р а
п ү к т ө
п о д о н

ПРЕДКИ МОГИЛА ЧИНГИСХАНА

от крѳма до
владиво
и сток а

завели руси

НИРВАНА

мольбам

Г
из бе лухи

в шамбалу
врата

в саянских
го
рах
п

не разыщут

а
на
х обходит

БАЙКАЛ

в древнем
озере

е
з м ли
а е

следы предков
шаманы

БАБАЛАР ЧЫНГЫСХАНДЫН КӨРҮСТӨНҮ

КРЫМДАН САЯН

ВЛАДИВОСТОККО ЧЕЙИН ОЛО УДА

ОРСТРДЫН ТО РН

БУЛАГЫ ПУАГЫ

БАШТАЛАТ ХАНДЫН ТАБЫШПАЙТ

БАШТАЛАТ АЙЛАНЫП

ӨЛҮМ ӨТӨТ

НИРВАНА

ӨТҮНҮЧКӨ

УЛ

КАК

ПАЙ

БЕЛУХАДАН

ШАМБАЛУНУН

КАПКАСЫНДА

БАЙКАЛ

БАЙЫРКЫ КӨЛДӨГҮ

ЕРЛЕ

Ж

АШЫ

БАКШЫЛАР

БАБАЛАРДЫН ИЗИН

БОЛЬШАЯ ЯКИМАНКА

ГЕНЕРАЛ КУСОВНИКОВ

МОСКОВСКИЕ ПРИЗРАКИ
ВОЗДВИЖЕНКА

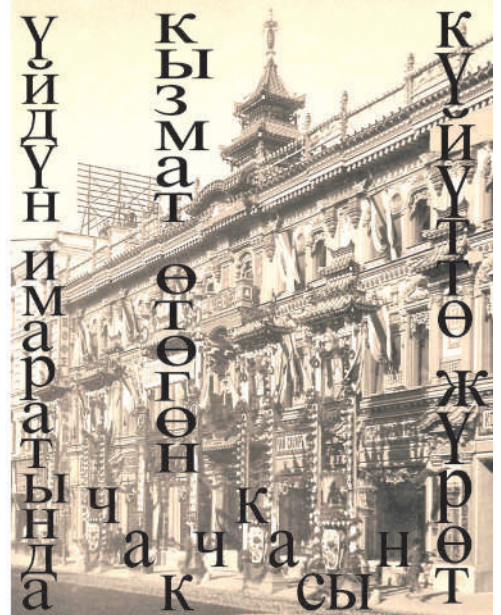
БЕРИЯ

ЧОҢ ЯКИМАНКА

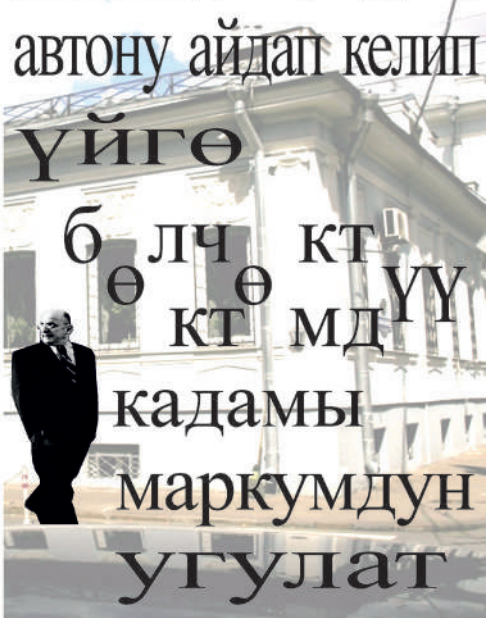
ГЕНЕРАЛ КУСОВНИКОВ

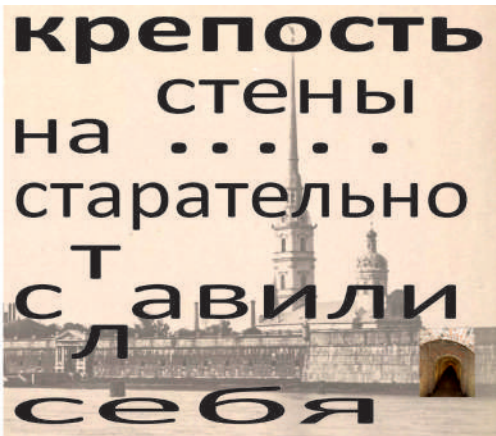
МОСКВАНЫН ВОЗДВИЖЕНКА

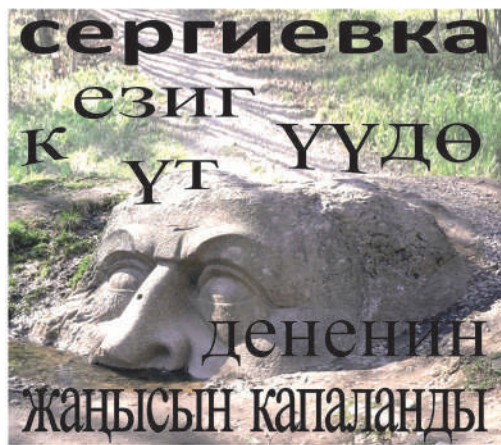
АРБАКТАРЫ БЕРИЯ

Р
Е
Н
О
В
А
Ц
И
Я

Р
Е
Н
О
В
А
Ц
И
Я

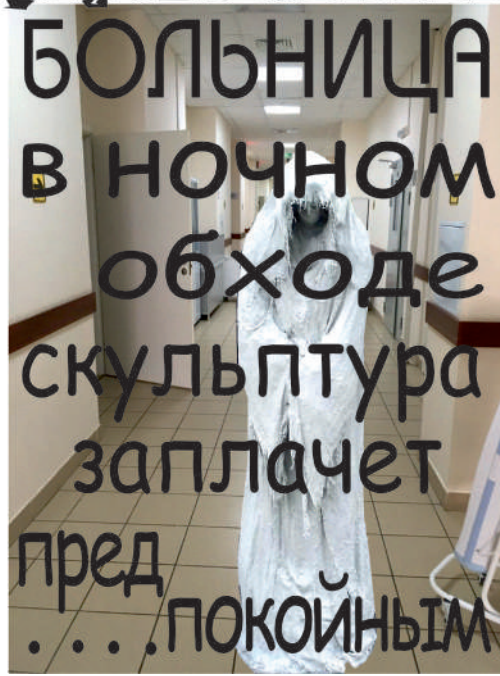
Хрусталеву
с золотой
случил
смерть
встретил

ТРАПЕЗА
фотомодели
крохалева
предсмертью
покусывали

МИШКА ПЕЙЗАЖИ
НОЧЬЮ
РАС
ДО СМАТРИВАЕТ

БОЛЬНИЦА
В НОЧНОМ
ОБХОДЕ
СКУЛЬПТУРА
ЗАПЛАЧЕТ
ПРЕД
... ПОКОЙНЫМ

СОСЕД

у ы ь
 п р
 на и
 в романово
 ждет
 веганской еды
 на стол никак
 не соберет

СТРИТОЙ

НЕВЫСОК
 р
 остиком
 с хв
 душу! ногами
 сосет
 лошадь куплю
 Ч не уйдет

ЧЕРНОКНИЖНИК

в черном саване
 за не написанной
 книгой
 прч с
 х в
 дит
 с ума

ТОМЫЗКА

в бане ремеслу
 Черт
 учит
 не запол

ТЕКСТЫ

ДЕНИСОВЦЫ

ПЕРВЫЕ

на реке Лене
прародитель прапредков
располагался

МОЛЯР

трикорни зубов
грядущим оставили
ославили их

ПОДЕЛКИ

украшения
остались
затерялись
народа следы

УТРАТА

в пещере кроха
к юноше шла
не дошла
исчез людей вид

ЗАГАДКИ ИСТОРИИ

ПАЛЕОЛИТ

костяные диски
близки
разгадка далека

ХАЛЦЕДОН

не засмолив сигарки
на с игарки
амулете
загад не разберешь

ДЕНИСОВДОР

АЛГАЧКЫЛАР

Лена дарыясында
түпкү атанын бабалары
жайгашкан

МОЛЯР

үч түп тишин
келечекке калтырышып
жалаа жабышты аларга

БУЮМДАР

жасалгалары
калып
жок калды
элдин изи

ЖОГОТУУ

үңкүрдө наристе
өспүрүмгө жетип
жетпей
адам тукуму куруду

ТАРЫХТЫН ТАБЫ

МАКТАРЫ

ПАЛЕОЛИТ

Сөөктөн жалпак буюм
жакын
жообу алыс

ХАЛЦЕДОН

күйгүзбөй сигараны
игаранын (*дарыянын аты*)
тумарындагы
табышмакты түшүнбөйсүң

ТЕКСТТЕР

ПИСЬМЕННОСТЬ

Резы и черты
черты предков принесут
принесут привет

ОБСЕРВАТОРИЯ

звездное небо
хочешь узреть целиком
прямымком в сибирь

СИКАЧИ-АЛЯН

МЕЗОЛИТ

манят личины
толщей лет
след
неведом веков

БОГИНЯ НЕБА

завиток глаза
богини блестит
в теле лося
не спросишь

ГРОМОВЕРЖЕЦ

перуна струны
руны памяти прошлой
перебирают

КОЧ

сюда
суда поморов
с товаром с родины шли
сходит пыль веков

ЖАЗУУ

түрү жана түспөлү
түспөлү бабалардын алып келет
алып келет салам

ОБСЕРВАТОРИЯ

жылдыздуу асманды
көргүң келеби бүт
түз сибирге жөнө

СИКАЧИ – АЛЯН

МЕЗОЛИТ

азгырат көөнөргөн
катмарлуу жылдарга
издери
белгисиз доордун

АСМАН ХАНЫШАСЫ

ханышанын көзүнүн
тегереги жылтырайт
тулкусунда багыштын
батынып сурабайсың

ЧАГЫЛГАНЧЫ

перундун кылдары
рундарда өткөндү эскерип
терет
(рундар*-текстер)

КОЧ (деңиз кемеси)

бул жерге
кемелери поморлордун
жүк менен мекенинен келишип
күбүлдү чаңы кылымдардын

**ВЛАСТИТЕЛИ
РЮРИК**

СОН ГОСТОМЫСЛА

умилы (*имя*)

чрево

древо чудное дало

насытить народ

ПРАРОДИТЕЛЬ

славен

словена потомок

тонок в речи

в бою неудержим

ПРИХОД

огнебог дорог

карту раскинул

ринул

к люду родному

КНЯЖЕНИЕ

свой ли чужой ли

в ладоге сел

обрусел

с племенами вкруг

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

РОЖДЕНИЕ

из варягов ли

из оврагов ли

взялась

взялась

властвовать

БАШКАРУУЧУЛАР

РЮРИК

ГОСТОМЫСЛДЫН ТҮШҮ

умиланын (*аты*)

боюндагы

баласы керемет туулуп

элин топуктандырды

БАБА

даңктуу

словендин тукуму

туруктуу сөзүндө

согушта токтоосуз

КЕЛҮҮ

от кудайы жолдун

картасын жөндөп

жөнөдү

өз элине

ПАДЫШАЛЫК

өзүнүн же бөлөктүн

ладогага отурукташты

орусташты

тегеректеги уруулар менен

КНЯЗЬ ОЛЬГА

ТУУЛУ

варягтардан бы

аңдардан бы

баштады

баштады

бийликти башкарып

ПОСЛАННИЦА

перевозила
через речку
сердечкам
приказывала

ПРОРОЧИЦА

духом тифона
польщена
защищена
верой надежно

ДРЕВЛЯНЕ

вождей сжигала
топила
отомстила
четыре раза

СВЯТОСЛАВ

вера
парень – рубаха
рубахе отцов
верен
проверен в боях

войско

дружина сверстных
версты мотала
матерела рать

война

пыла немало
не достало воинов
из земель иных

ЭЛЧИ

ташып барган
дарыя аркалуу
адамдарга
буйрук берген

КӨЗҮ АЧЫК АЯЛ

тифондун руху менен
кошоматталган
корголгон
күчтүү ишеним менен

ДРЕВЛЯНДАР

башчыларын өрттөп
чөктүргөн
өч алган
төрт жолу

СВЯТОСЛАВ

ишеним
жигит-ак көңүл
көйнөгүнө аталарынын
ишеничтүү
текшерилген согушта

аскер

дружинадагы жоокерлер
жолдорду көп баскан
чыйралган кошуун

согуш

оту жалындап
жетпеди жоокерлерине
башка жерлердин

ромей
небесный всадник
полк русов поправил
подправил князя

половцы
братиной череп
завоевателя стал
торжествовал враг

ЗМЕЕВИК

в храме горгоны
поклоны святому бьют
поют сладостно

михаил змеев
укрощал
упрощал путь
князя оберг

половцев рати
в гати из земель руси
монамах выгнал

владимир закон
соблюдал
дал землякам
далекий пример

АЛЕКСАНДР НЕВСКИЙ ДЕТСТВО

многорукое
чудище напозало
не отдал народ

ромейлер
асман чабандеси
полкун рустардын оңоп
оңдоду князьды

половецтер
баш сөөгүн
баскынчы алды
майрамдады
душман

ЗМЕЕВИК

храмында горгондун
олуяга таазим кылышат
ырдашат уккулуктуу

михаил змеев
үйрөткөн
жөнөкөйлөткөн жолун
князьдын тумарын

половецтердин аскерин
баткакка орустун жеринен
монамах айдады

владимир мыйзамды
сактаган
берген жердештерине
алыстан үлгүнү

АЛЕКСАНДР НЕВСКИЙ БАЛАЧАК

көп колдуу
желмогуз сойлоп келди
бербеди
элин

ШЛЕМ

в битвах
личина забрала
забирала
силу у врага

ЛАТИНЯНЕ

в крестовый поход
собрался
не отобрался
французским двором

ТАТАРЫ

многомудрый
внук кончака
не с кондачка
ладил мир в стране

ДАНИИЛ МОСКОВСКИЙ

МОСКВА
деревянный град
преображал
великим
местечковый стал

ЗОРКОСТЬ

сбор земель начал
сплавивал милостью народ

ИВАН III

на общественном
кладбище тихо лег
смог
направлять царей

ТУУЛГА

согушта
кеп
тартып алды
алган
душмандын күчүн

ЛАТИНЯНДАР

кресттүүлөрдүн жортуулуна
камынса
алынган эмес
француз сарайында

ТАТАРЛАР

абдан акылдуу
небереси кончактын
ойлонуп
өлкөсүндө орнотту тынчтыкты

ДАНИИЛ МОСКОВСКИЙ

МОСКВА
жыгач шаар
өзгөртүлгөн
улуу
жайга айланды

КӨРӨГӨЧТҮК

жер чогултуп баштады
бириктирип ынтымакка элди

ИВАН III

коомдук
көрүстөндө тынч жатты
падышаларды жетектей алды

ПЕДАГОГИКА
из-под могильной
плиты
князя шуйского
конем придавил

МИХАИЛ ТВЕРСКОЙ
ЗАМЫСЕЛ
одержим славой
державой грезил знатной
в начале реки

ОРДА
берега народ
в ловушку головушку
привез буйную

СУД
утаивал дань
длань за князя Узбеку
не протянули

ПАМЯТЬ
михаилу круг вдруг
церковку поставил
не уберегла

ДМИТРИЙ ДОНСКОЙ
Сквозь татар разброд
брод мостил
настил зрел
зрел
державы славу

В богородицы
именины
смотрины
устроил судьбе

ПЕДОГОГИКА
мүрзө ташынын
астынан
князь шуйскийди
ат менен бастырды

МИХАИЛ ТВЕРСКОЙ
ОЙ
көздөгөн даңкты
мамлекеттин атактуусун кыялданган
дарыянын башында

ОРДО
коргоп элин
тузакка башын
алып келди

СОТ
жашырып алымды
алакандагы князь үчүн Өзбекке
тартуулашпады

ЭКЕРҮҮ
михаилга круг чукул
чиркөө салып
сактай албады

ДМИТРИЙ ДОНСКОЙ
Татарлар аркалуу ырксыздыкка
өтмөк төшөгөн
төшөмө жетилген
жетилген
мамлекеттин даңкы

Кудайдын энесинин
туулган күнүндө
сыноону
уюштурду тагдырына

В глаза татар пыль
ветер жаркий гнал
сигнал
подал к атаке

Невский навестил
в битвы канун
канул враг
в кустах прибрежных

Унесен с поля
угоден угоднику
убереженным

Разорения
и опустошения
завершали путь

КОЛДУНЯ СОФЬЯ
МОСКОВСКИЕ ВЕДЬМЫ
софья ворожей
взашей гоняла
взяла
силу
топила

МАКОШЬ
старуха макошь
не сдавалась однако
однако сдала

ПОБЕДНОЕ СТОЯНИЕ
заговор Софьи
татар рати некстати
понос удружил

Татарлардын көзүнө чанды
ысык шамал сокту
коңгуроо
берди чабуулга

Невский барды
согуш жакындаганда
жоголду душман
жээктеги бадалдарда

Талаадан алынган
жаккан Угоднике (*олуя*)
колдоо көргөн

Тоношуп
талкалашып
сапарын аякташты

СОФЬЯ СЫЙКЫРЧЫ
МОСКВАНЫН ЖЕЗКЕМПИРЛЕРИ
софья төлгөчү
желкесинен кубалап
алды
күчүн
чөктүрдү

МАКОШЬ
кемпир макошь
багынбады бирок
бирок баш ийди

ЖЕҢИШКЕ ТИК ТУРУУ
Софьянын дарымдоосу
татардын аскеринин мезгилсиз
ичин өткөрүп зыян келтирди

СОЛОМОНИЯ САБУРОВА**ПОСТРИЖЕННАЯ**

над чашей с кровью
наговор зачатия не дал
ждал постриг

ПРОКЛЯТЬЕ

рюриковичей
бесплодная прокляла
пресекла род весь

ШАЛОСТИ МОНАХИНИ

в рубашке куклу
в гроб скрыла
схоронила
биографию

ПРЕПОДОБНАЯ

поляк страшала
из могилы
отбила
суздаль у врага

ИВАН IV**ДОЛГОЖДАННЫЙ**

юродивый ум
широкий чад у сулил
не осилил царь

ПОЯВЛЕНИЕ

со страшным громом
грозный иван родился
страшился народ

СОЛОМОНИЯ САБУРОВА**КЫРКЫЛГАН**

кан куюлган табактагы
бойго бүтүү дубасы күчсүз
күттү чачынын кыркылуусун

КАРГЫШ

рюриковдорду
тукумсуз каргаган
куруткан бүт тукумду

КЕЧИЛДИН ТАМАШАСЫ

көйнөкчөн куурчакты
көргө жашырган
көмгөн
өмүр баянын

ЫЙЫК

поляктарды коркутуп
көрдөн
кайтарды
суздальды душмандан

ИВАН IV**ЗАРЫКТЫРГАН**

көзү ачык
баласы акылдуу болорун
айтып берген
күчү жетпеди
падышанын
ДҮЙНӨГӨ КЕЛҮҮ
коркунучтуу күн күркүрөдү
каардуу иван туулду
коркту эли

ПОЛЕТ

холоп крылатый
с звонницы слетал
слетал правитель в бездну

ВАСИЛИЙ

клеймен блаженным
жженьем подозрения
жмарил всех
себя

ПРО ПЕТРА

КОЛЬЦО ПЕТРА

перстня камень
от отравленного вина
чернел
зверел петр

СЛОВО И ДЕЛО

петр сына пытал
испытал невиновный
народ немало

ФИНАЛ

петра попутал бес
небес прощения
не допросился

АННА ИОАННОВНА

ВОЗВЫШЕНИЕ

нежданно анна
волей важных взлетела
налетела спесь

УЧУУ

канаттуу дыйкан
коңгуроо мунарадан учуп түштү
учуп түштү падыша тунгуюкка

ВАСИЛИЙ

мөөрдөдү апенди
азаптанды шектенүүдөн
куурган баарын
өзүн дагы

ПЁТР ЖӨНҮНДӨ

ПЁТРДЫН ШАКЕГИ

шакектин ташы
ууланган винодон
карарган
ачууланган петр

СӨЗ ЖАНА ИШ

петр уулун кыйнады
кыйналды бейкүнөө
көп адамдар

АКЫРЫ

петрду адаштырды шайтан
асмандан кечирим
алалган жок

АННА ИОАННОВНА

БИЙИКТӨӨ

күтүүсүздөн анна
маанилүүлөрдүн эрки менен
көтөрүлдү
өзгөрүп чиренди

КОНДИЦИЯ
придворных шутов
немало пострадало
от подписанки

ПРОКЛЯТАЯ
выкатывала
всю порчу яйцом
лицом
вышла кровавым

ЕКАТЕРИНА ВЕЛИКАЯ
ПРЕСТОВЛАДЕЛИЦА
в стране безумных
сверхумная царица
львицей глядела

МОНАХ АВЕЛЬ
предсказателей
гоняла
не удрала
от даты смерти

КАЛИОСТРО
в мага покоев
потемках
потемкина
вновь нашла
ушла

ЧЁРНАЯ ГРЯЗЬ
целебная грязь
в ногу въелась
взъелась на митрополита
в день смерти раздвоилась
закрыта расстриженным

КОНДИЦИЯ
сарай маскарапоздорунун
кыйласы кыйналды
кол коюлгандан

КАРГЫШ ТИЙГЕН
тоголотуп чыгарган
бүт бузукуну жумуртка менен
бети
кан болуп чыкты

УЛУУ ЕКАТЕРИНА
ТАК ЭЭЛӨӨЧҮ
өлкөсүндө акылсыздардын
эң акылдуу ханыша
арстандай караган
МОНАХ АВЕЛЬ
көзү ачыктарды
кубалаган
кача албады
өлүүчү күнүнөн

КАЛИОСТРО
сыйкырчынын бөлмөсүндө
караңгыда
потемкинди
кайра тапты
кетти

ЧЁРНАЯ ГРЯЗЬ *(айыл)*
дарылык баткак
бутуна жабышты
жинденди митрополитке
өлгөн күнүндө экиге бөлүндү
кыркылгандар каргашкан

ПАВЕЛ I

Бравым манером
кавалером мальтийским
с детства гардевал

Некрасивого
на престол
не пускала
ни за что мама

Приватно тосты
пугачева одобрял
подливал бунтарь

На стенах спальни
проступала кровь
и кров
надёжным не стал

Не попостился
не простился
пред смертью ни с кем

И после смерти
в залах дворца
на флейте
тихо играет

АЛЕКСАНДР I

ПОБЕДИТЕЛЬ

в лаврах зажился
запуржился
в прожектах
забахоренных

ПАВЕЛ I

Зыңкыйган манерасы
кавалери мальтанын
бала чактан ат үстүндө жүргөн

Өңү сертти
энеси эч бир
такка
жолотподу

Чакан чөйрөдө тостто
пугачевду кубаттаган
куйган козголоңчу

Уктоочу бөлмөнүн дубалынан
чыккан кан
жана баш калкалоочу жай
ишеничтүү болбоду

Орозо кармабады
коштошподу
өлүм алдында эч ким менен

Өлгөндөн кийин да
сарайдын залдарында
флейтада
акырын ойнойт

АЛЕКСАНДР I

ЖЕҢҮҮЧҮ

лаврда байыды
адашты
долбоорлордо
жарабаган

ОТЪЕЗД

царев путь схимник
в мрачной келье
предвещал пред
черным гробом

ФЕДОР КУЗЬМИЧ

царь стал бродягой
бодягой
после порки
тело потчевал

СКОЛ

в питер на погост
законный возвращался
просчитался чуть

ТОБОЛЬСКИЙ РАСКОЛЬНИК ВОСХОЖДЕНИЕ

развратный мужик
к царевой семье приник
проник в глубь интриг

СОВЕТЫ

на страны путство
распутство банное
не туманило взгляд

ЛЕЧЕНИЕ

наговором
течь крови прекращал
страшал царя

СОЖЖЕНИЕ

в гробу поднявшись
труп сидя согревался
не загорался

КЕТҮҮ

падышанын жолу кечилдик
караңгы үжүрдө
билдирген алдын ала
кара табытты

ФЕДОР КУЗЬМИЧ

падыша селсаяк болгондо
бодяга менен
сабалгандан кийин
денесин дарылашты

СЫНЫК

питерге мүрзөгө
мыйзамдуу кайтканда
жаңылды бир аз

ТОБОЛЬСКИЙЛИК БУЗУКУ КӨТӨРҮЛҮҮ

бузуку киши
падышанын үй-бүлөсүнө сиңген
кирген тередине интриганын

КЕҢЕШТЕР

өлкө жолунда
мончонун бузукулугу
тунартпады көз карашын

ДАРЫЛОО

дуба менен
кандын агуусун токтотуп
коркуткан падышаны

ӨРТӨӨ

табыттан өйдө болуп
өлүк отуруп жылынган
жалындабаган

ТЕЛО ВОЖДЯ

множество имён
поимело хотело
здоровствовать века

долго безмозгло
за площадью следит
бдит
кризис перемен

указания тишком
пряником в сердца
сподвижников шлёт

живее живых
в жилых апартаментах
новой битвы ждёт

СТАЛИН

ПРЕДВИДЕНИЕ
впадал под утро
в хохха
хохма к обеду
народы ждала

ЛЕВА ФЕДОТОВ
просил мальчика
смерть чуток
поотдалить
подучить массы

ПЛАН
на месте капищ
высоток пирамиды
справить
исправить рок

ЭЛ БАШЧЫНЫН ДЕНЕСИ

көптөгөн ысымдар
пайдаланышкан каалашкан
жашоону кылымдар бою

акырет акылсыз
аянтты көзөмөлдөп күзөтөт
каатчылыктын өзгөрүүсүн

көрсөтмөлөрдү байкатпай
багыттуу жүрөктөрүнө
өнөктөштөрүнүн жөнөтөт

тирүү тирүүлөрдөн
турак жайларда
жаңы күрөштү күтөт

СТАЛИН

КӨРӨГӨЧТҮК
батып таңга маал
тамашага чак түштө
элди күтөт

ЛЕВА ФЕДОТОВ

баладан суранды
өлүмдү биразга
оолактатууну
окутууну көпчүлүктү

ПЛАН

көпчүлүк жерде
бийик пирамидада
оңдоп
оңоп тагдырды
убада берип

зарок дал
не додал двух
вечно живым не стал

ВРАЧИ
как соратников
направленно не давил
отследил не всех

ХРУЩЕВ
ООН
гулко башмаком
на ассамблее
стучал
поучал врагов

БУЛЬДОЗЕРНАЯ ВЫСТАВКА
и художников гопников
вниманием
личным наделил

КАМПАНИЯ
граждан кургузый
от пуза мечтал
накормить

АТАКА
подмогой была
кузькина мать
заминать
давала мысли

БРЕЖНЕВ
117 НАГРАД
ордена на грудь
не вмещались
а сколько
ускользнуло вех

бербей экөөнү
түбөлүк тирүү калган жок

ДАРЫГЕРЛЕР
өнөктөштөрүндөй
атайылап кысым көрсөткөн жок
көзөмөлдөгөн баарын эмес

ХРУЩЕВ
ООН
бут киймин катуу
ассамблеяда тыкылдатып
токтотту душмандарын

БУЛЬДОЗЕР КӨРГӨЗМӨСҮ
селсаяк сүрөтчүлөргө да
көңүлүн
өзүнүн бурган

КАМПАНИЯ
жарандарды кыска бойлуу
конок менен
курсактарын тойгузууну
кыялданган

ЧАБУУЛ
кузьканын энеси
деген сөз
сестентип токтотууга
ойду берген

БРЕЖНЕВ
117 СЫЙЛЫК
ордендер төшүнө
батпай
канчасы
калды көмүскөдө

ДАР ЛАМЫ

жил жив пока был
котик лама
лама жизнь
продлил пустую

РЕЧЬ

диктор дикцию
разгадывал
неведом ближним
ход интриг

ПОХОРОНЫ

неровен гроба
хват
захватом прав силён
назад устремлён

ИТОГ

застой налёт
нёс могильный
могильный путь
вошёл в обиход

АНДРОПОВ

1

в год черно-белой
птахи
либерман гоша
огорошен был

2

чёрная луна
светила
светлила смерть
врагам народа

ЛАМАНЫН КАСИЕТИ

жашап тирүү бар кезде
мышык лама
лама өмүрдү
узартты бекерге

СӨЗ СҮЙЛӨӨ

баяндамачы дикциясын
оңдогончо
жакынына белгисиз
иштин тымызын жүрүшү

КӨМҮҮ

табытты бирдей эмес
эптеп
тартып алгандын укугу күч
артка умтулган

ЖЫЙЫНТЫК

чогулган топосту
мүрзө көтөргөн
мүрзө жолу
колдонула баштады

АНДРОПОВ

1

кара-ак чымчыктын жылында
либерман гоша
алданып калды

2

караңгы ай
жарык чачып
жаркыратты өлүмдү
эл душмандарына

3
под канонаду
диссидентов венгерских
честным словом бил

4
взглядами больных
с больничной койки
бойко

к психам отправлял

5
порядком массы
прессовал
порядком
в ряд
неуспешных встал

ЕЛЬЦИН

В погонах маги
овраги хитроумно
отслеживали

С подержанным
поддержанным свыше
речь молча вели

Во власти делах
аккуратно водили
не доводили

Крепко Курилы
пасли
спасли острова
от передачи

3
замбиректердин коштоосунда
венгерлик диссиденттерди
чындык сөз менен урду

4
көз караштары менен оорулуулурдын
оорукананын керебеттеринен
психоздорго жиберген

5
тартип менен баардыгын
басып
тартиптүү
катарда
ийгиликсиз болду

ЕЛЬЦИН

Погондуу сыйкырчылар
сайларды тымызын
андышкан

Колдонулган
колдогон жогортодон
үнсүз сүйлөштү

Бийликтин ишин
кылдаттуу жүргүзүшүп
бүтүрүшпөдү

Курилды катуу
кайттарышып
сакташты аралдарды
өткөрүп берүүдөн

СИБИРЬ

ПРЕДКИ

от кырма до
владивостока
исток
завели руси

МОГИЛА ЧИНГИСХАНА

в саянских
горах
прах
не разыщут хана
хана обходит

НИРВАНА

мольбам глухи
из белухи
в шамабалу
врата

БАЙКАЛ

в древнем
озере
земли
замели
следы предков
шаманы

МОСКОВСКИЕ ПРИЗРАКИ

БОЛЬШАЯ ЯКИМАНКА

белая жена
мозгов череду зрела смен
нет перемен

СИБИРЬ

БАБАЛАР

крымдан
владивостокко чейин
орустардын булагы
башталат

ЧЫНГЫСХАНДЫ

КӨРҮСТӨНҮ

саян тоолорунда
топурагын
хандын табышпайт
айланып өлүм өтөт

НИРВАНА

өтүнүчкө кулак какпай
белухадан
шамбалунун
капкасында
*(белуха-тоо
шамбала-бейиши жери)*

БАЙКАЛ

байыркы көлдөгү
жерлерде
жашырды
бакшылар
бабалардын изин

МОСКВАНЫН АРБАКТАРЫ

ЧОҢ ЯКИМАНКА

ак жүздүү аялы
мээлердин кезегин байкаган
жаңылоого
жаңылануу жок

ГЕНЕРАЛ КУСОВНИКОВ

в корпусе дома
служил
спустил денежку
дною в печали

ВОЗДВИЖЕНКА

шехтель на часы
посла поглядывает
подгадывает

БЕРИЯ

авто подают
к дому с дробью
дробью шаг
покойного бьет

РЕНОВАЦИЯ (Санкт-Петербург)

АКСОНОМЕТРИЯ

былых развалин капкан
план умудренный
зафиксировал

КРЕПОСТЬ

стены
на стены
старательно
ставили
славили
себя

СУДЬБА

из маркизовой лужи
в стужи
поднялся
под воду уйдёт

ГЕНЕРАЛ КУСОВНИКОВ

үйдүн имаратында
кызмат өтөгөн
чачкан акчасын
күйүттө жүрөт

ВОЗДВИЖЕНКА

шехтель саатына
элчинин көз салат
ойго батат

БЕРИЯ

автону айдап келип
үйгө бөлчөктүү
өктөмдүү кадамы
маркумдун угулат

РЕНОВАЦИЯ (Санкт-Петербург)

АКСОНОМЕТРИЯ

эчагы урандынын капканын
планда акылдуу
белгилеп койгон

СЕПИЛ

дубалды
дубалга
тизишип
мыктуулап
макташты
өзүлөрүн

ТАГДЫР

маркиздин чөөтүндө
чыкыроондо
турду
сууга чөгөт

СЕРГИЕВКА

на свидании
в ожидании тела
нового грустил

ЦАРСКОЕ СЕЛО

в нирване
в ванне гранитной
с потомками
предками
прощусь

ПРИВИДЕНИЯ

ВОЖДЬ

хрусталеву шар
золотой лечил
случил
с лениным встречу

ТРАПЕЗА

фотомодели
крохалева
пред смертью
покусывали

КРАЕВЕДЧЕСКИЙ МУЗЕЙ

мишка пейзажи
ночью рассматривает
досматривает

БОЛЬНИЦА

в ночном обходе
скульптура заплачет
пред
предпокойным

СЕРГИЕВКА

кезигүүдө
күтүүдө дененин
жаңысын капаланды

ЦАРСКОЕ СЕЛО

нирванада
ваннада граниттен
урпактарым менен
бабаларым менен
коштошом

АРБАКТАР

ПАДЫША

хрусталеваны алтын
шары дарылады
адаштырды
ленин менен кезигүүнү

ТАМАКТАНУУ

фотомодельдери
крохоловди
өлүм алдында
тиштешкен

АЙМАК ТААНУУ МУЗЕИ

аюу пейзаждарды
түнүндө көрөт
күзөтөт (*мартинти сактайт*)

ООРУКАНА

түнкү текшерүүдө
скульптура ыйлайт
алдында
алдында маркумдун

ДАЧА
СОСЕД
упырь
на пир в романово
ждет
веганской еды
на стол никак
не соберет

СТРИГОЙ
невысок
ростиком
с хвостиком
душу ночами
сосет
лошадь куплю
не уйдет

ЧЕРНОКНИЖНИК
в чёрном саване
за не написанной книгой
приходит
сводит с ума

ПОМЫВКА
в бане ремеслу
черт учит
не заполучит

ДАЧА
КОШУНА
кан соргон
тойго романовдо
күтөт
вегандык тамакты
стөлгө эч бир
жая албайт

КАН СОРГУЧ
кыска бойлуу
куйруктуу
түнү менен жанымды
сорот
ат сатып алсам
кетпейт

СЫЙКЫРЧЫ
кара кепинчен
жазылбаган китепке
ашыгат
ажыратат акылынан

ЖУУНУУ
мончодо шайтан
өнөргө үйрөтөт
колуна тийбейт

Об авторах Авторлор жөнүндө

Галечьян Валерий Абгарович. Поэт, прозаик, драматург, график, издатель. Автор 15 книг стихов, 4 романов и 2 повестей, сборника пьес, методических пособий и 23 альбомов графики. Произведения переведены на английский, армянский, киргизский, непальский, французский и др. языки.

Галечьян Валерий Абгарович. Акын, прозаик, драматург, график, бастыруучу. 15 ыр китептеринин, 4 романдын жана 2 повестин, пьесалар жыйнагынын, методикалык окуу китептеринин жана 23 графикалык альбомдорунун автору. Чыгармалары англис, армян, кыргыз, непал, француз жана башка тилдерге которулган.

Бекболотова Айнура Бекбосыновна, поэт, прозаик, переводчик. Переводит с киргизского на русский и с русского на киргизский язык. Пишет на киргизском и русском языках. Автор книги стихов «Путь ко Вселенной». Стихи переведены на русский, английский, турецкий, азербайджанский, казахский и узбекский языки.

Бекболотова Айнура Бекбосыновна, акын, прозаик, котормочу. Кыргыз тилинен орусчага жана орус тилинен кыргызчага которот. Кыргыз жана орус тилдеринде жазат. «Ааламга жол» ыр жыйнагынын автору. Ырлары орус, англис, түрк, азербайжан, казак, өзбек тилине которулган.

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Введение</i>	4
<i>Переводчики сближают народы</i>	6
Денисовцы	12
Загадки истории	14
Сикачи-Алян	16
Рюрик	18
Княгиня Ольга	20
Святослав	22
Змеевик	24
Александр Невский	26
Даниил Московский	28
Михаил Тверской	30
Дмитрий Донской	32
Колдунья Софья	34
Соломония Сабурова	36
Иван IV	38
Про Петра	40
Анна Иоанновна	42
Екатерина Великая	44
Павел I	46
Александр I	48
Тобольский раскольник	50
Тело вождя	52
Сталин	54
Хрущев	56
Брежнев	58
Андропов	60
Слиперы Ельцина	62
Сибирь	64
Московские призраки	66
Реновация	68
Привидения	70
Дача	72
<i>Тексты</i>	74
<i>Об авторах</i>	95

МАЗМУНУ

<i>Кириш сөз</i>	5
<i>Котормочулар элдерди бириктирет</i>	7
Денисовдор	13
Тарыхтын табышмактары	15
Сикачи-Алян	17
Рюрик	19
Князь Ольга	21
Святослав	23
Змеевик	25
Александр Невский	27
Даниил Московский	29
Михаил Тверской	31
Дмитрий Донской	33
Софья сыйкырчы	35
Соломония Сабурова	37
Иван IV	39
Петр жөнүндө	41
Анна Иоанновна	43
Улуу Екатерина	45
Павел I	47
Александр I	49
Тобольскийлик бузуку	51
Эл башчынын денеси	53
Сталин	55
Хрущев	57
Брежнев	59
Андропов	61
Слипери Ельциндин	63
Сибирь	65
Москванын арбактары	67
Реновация	69
Арбактар	71
Дача	73
<i>Тексттер</i>	74
<i>Авторлор жөнүндө</i>	95

Валерий Абгарович Галечьян

МИСТИЧЕСКАЯ РОССИЯ

перевод: Бекболотова А.Б.

Галечьян В.А.

МИСТИКАЛЫК РОССИЯ

каторгон:

Бекболотова А.Б.

ВИЗУАЛЬНАЯ ПОЭЗИЯ

ВИЗУАЛДЫК ПОЭЗИЯ

Редактура русского текста

Орусча текстин редакторлогон

Людмила Влодова

Верстка, макет

Вёрсткалаган, макеттеген

Людмила Осокина

*Для перевода книги использовался
русско-киргизский словарь проф. К. К. Юдахина (51000 слов).*

*Китепти которууга проф. К. К. Юдахиндин орусча-кыргызча
сөздүгү (51000 сөз) колдонулган*

Московский союз литераторов

125009, Москва,

ул. Б. Дмитровка, 5/6, стр. 8

+7 (495) 692-06-03

dmitrovka5@yandex.ru

Подписано в печать 27 сентября 2024

Формат 70x100 1/16

гарнитура Times New Roman

Объем 6,125 печ. л. Тираж 500 экз.

Отпечатано в ПАО «Т8 Издательские Технологии»

109316, Москва, Волгоградский проспект,

д. 42, корп. 5 к. 6

www.t8group.ru contact@t8group.ru

тел.: +7 (499) 221 89 80

ISBN 978-5-6051357-6-0

9 785605 135760 >